

85

עקיבא איג

כתבים

תשובת רבי

וביש אחרי ציקוד דברי הסדר דמשיה לא מקרי עד מקשיע דהעד אי לעשות שתי פעולות, לישב צום דברי רש"י כחצות (דף פ"ז) צקוביא דטובות דתחילת הסוגיא קבר רצח למיור שצוה דאורייתא פירש"י דרמו לענין היותו, ואח"כ צפסקא דע"א מויד שיהא פרועה דאורייתא ג"כ קבר רצח למיור שצוה דאורייתא, ולא פירש"י כלום, והיינו דהרמ"ו ג"כ כמו מעיקרא, לענין היותו שצוה, ואח"כ צהא דארי"א דא פיקח הוא מיימי לה ליד שצוה דאורייתא פירש"י דרמו לענין נקיה, ורצח תמסה, דאח"כ הולך רש"י לרמו חדש ולא לענין היותו.

יפה כתב רש"י להקציר יותר, דלכאורה קשה צה"א שיהא פרועה אף רמו לענין היותו, הא אם תהפך ותאמר השבצא את ותפטר, הא ימי זה העד לו למשיע וא"ל לישבצא, וא"ל ג"כ כצורת הסדר הילכ דהרמ"ו אינו פועל שתי פעולות, כיון דזו"י שצוה שסור משיע הפכה אי לפוטרו, ואף דבלאו העד הי"ג מוה"י צכנגדו לישבצא דאורייתא שצוה, הא מ"ל דמשיק שטרא אחרת ואמר ל"י השבצא דלא פרעתיך לר"ך לישבצא, ורמו מוה"י גיכומיירי צהא אחר השבצא ל"י, ואין אחרת מוה"י אחרת רק מכה העד שצ"ב אין העד יכול לעשות צ"י פעולות ולפטר, ור"י ביחא צומתי א"ל צומתי דר"ס דא פיקח ליכא למיור הכי דהרמ"ו לענין היותו, כיון דצ"ב לומר דא פיקח י"ג לו ענה לעשות כן, הא אי פיקח הוא יכול לעשות כך שדאמר לה אשתצו ל"י דלא פרעתיך ואם תהפך ימי זה העד עד המקשיע, דהא השבצא לא צ"א מכה, לזה הולך רש"י למקטע הרמו לענין אכקועי הפלא, [אלא דקא, ומשע צה"י רש"י רש"י דלא נסמו לפרש דפרת הש"ס ולח"י וזי מתאן נקא היינו דלפטר אותו שצוה, משע קא דרש"י לא ס"ל דעד מקשיע פוטט משבצא, רש"י לדמות]

עוד דרך אחר י"ל צכונות רש"י לומר היותו צצ"ק פ"ט (ס"י פ"ז) צשם הראצ"ד פק היותו צה"א שצוה, וא"ל פק וכו' שיהא פירש"י אף ליד ש"ד לאחר שצוה, אחר שצוה דע"א מויד שיהא פרועה פירש"י, ור"ל הטעם שצ"כ לישבצא שיהא אף דבצר נשבעה, היינו כו"ש הר"ן (רפ"א דשצוה דף פ"ד ג"כ) צשם תש"י הר"ן דמי שיהא כופר הכל והשצוהו היותו צהא נקיה, ואח"כ צהא פירש"י והעד חזיר ומשצוהו אותו צכק"ה, כיון דאורייתא דאם נשבע צהא נקיה חזר היותו פ"ט חזר פירש"י, והיינו דלגבי הך שצוה דע"א היינו צכק"ה לא קני השצוה דנשבע תחילה צהא נקיה, וא"ל י"ל דרש"י ס"ל לפשוט דא פק מיימי לה ליד שצוה דאורייתא, היינו אף לאחר דנשבע שצוה דע"א מויד שיהא פרועה כהרצ"ד, ולזה כתב רש"י דהרמ"ו והיינו למה לריב לישבצא שיהא צ"ב נשבעה, לזה כתב רש"י דרמו צכק"ה דשצוה הראשונה הי"ג צהא נקיה, וענה תצ"י נקיה משיע לריב לחזר ולישבצא.

סימן קעט

ואשר נכתב אחרי הר"י צ"א קצ"ל עליו קרוב או פקול או צ"י פקול והומו, אם חייבין צד"ן הומו או מלקות כיון דאין שם עדות עליהם.
במתני' דר"ס שצוה העדות, וא"ל טוה"ס צכק"ה וצכק"ה, וקשה ל"י הא אורייתא פ"ט (דף ל"ב) הכל

דאם אין לו כל לפטר עלמו כגד עדותו א"ל צה"א להסדור צה"א ומה הלויית וסור מויד להר"י צ"א היותו צה"א צה"א שצוה דר"ס משיע, דצ"א ל"י לומר דא"ל קס למויד, דהא צה"א שצוה דר"ס לא תחייב מויד דכ"ל למען פרעתי, וכמו דמו"ל צה"א מ"י קס למען נקבא דר"ס דאין צכנגדו לר"ך לישבצא דהוא עד המקשיע [וצה"א לא זכ"י להנין דא"ל נקבא מקשיע דהא אין מקשיע לו למענה דלא דר"ס ספק והוא אינו מויד אלא על המשיע ולא יתכן] דלא ש"ך צה"א דא"ל קס למויד כיון דה"י יכול למען לא תפסתי ולשבע.

והא דפריך מ"י יורד דמשיע, ולפי דבריו א"ל, הא י"ס לאוקמי צה"א שצוה צה"א ומויד להר"י היינו צומתי צה"א הוא צה"א ענין דכ"ל לפטר צכק"ה טענה שצ"ב כגד העד הי"ג רק גורם למויד, דמי יורד דמשיע להר"י דלמ"א יענין פרעתי, ואם הוא צכק"ה לריב לא לפטר כגון משיע שיהא ולא פרע או שחפץ זה שלי, צה"א אין צ"ו דין מקשיע דא"ל מיד קס למויד, [וצה"א על דברי תשר מ"י קשה ל"י, דהא כתב שם דהא דאורייתא כל מויד צה"א דר"ס, היינו שצ"ב טען דמי תפסתי דא צה"א טען הא יכול לומר מ"י יורד דלמ"א יענין לא תפסתי ולשבע, ואח"כ אין צכנגדו לר"ך לישבצא דה"י עד מקשיע ולא מקרי קס למויד, כיון דמקד"ס הי"ג יכול למען לא תפסתי משיע, אם קן לוקי צכק"ה שצוה הלויית מ"י וסען להר"י ואח"כ השצ"י לריב שיער לו על הסלואה, דצ"א לא הי"ג גורם למויד מ"י דלמ"א יענין פרעתי דהא אינו לומר פרעתי כיון שצ"ב טען להר"י, וגם לישבצא אינו שורא עד מקשיע ולא מקרי קס למויד, כיון דמקד"ס הי"ג יכול למען להר"י, ואח"כ לומר דהתשר מ"י ס"ל כהרצ"א דצוה"א לא לריב ופירש"י מויד שיהא וסור ואמר פרעתי דלא מקרי הומו פקן, ול"א צה"א תפסתי מ"י מ"י פ"ט ס"ק י"ז]

ולפי' ביחא, דהר"י צ"א לומר דא"ל צה"א צה"א שצוה צה"א שיהא וסור מויד מויד להר"י, אף דלא מקרי קס למויד וכ"ל, מ"י לר"ך לישבצא דגם צה"א אין עד המקשיע פוטרו, דזהו אינו מויד ומשיע, וכ"ל, לזה צה"א צשם תצ"ב הרא"ש דשם איתא היותו צכק"ה מויד, וע"ז הקשה הר"י וליכא למיור דהעד אחד יפטרנו כ"י והיינו צכק"ה דלא מקרי קס למויד וכ"ל.

ועיין ש"ך (ס"י פ"ז קט"ז) שצוה"ת לר"י תשובת מ"י הר"ל דהא (צכ"י ל"ב סק"ה) הר"ל אחר ענה מויד אחר שצוה אינו יכול לעשות צ"י פעולות ול"י.

ולענין דצכק"ה דין הר"ל דגם צוה"ת להסדור הלויית ואמר להר"י, דהול"א הש"ך מהתשר הרא"ש דצכנגדו לר"ך לישבצא, י"ס לישבצא קושיית הש"ך דפטרנו סעד משצוה, דלא דמי למה שכתבו צשם תש"י מ"י דצכק"ה דר"ס מקרי מקשיע ולא מקרי קס למויד כיון דה"י יכול למען לא תפסתי, היינו התם צעדותו קס לשצוה לענין אם יענין לא תפסתי דלפטר לישבצא, א"ל צכק"ה זה י"ל דצכק"ה ומויד להר"י אם יפטרנו משצוה מויד מקשיע נקבא קס למויד, היינו הי"ג דהעד צ"א להויד לא צ"א לשצוה רק למויד דמח"ס אם יענין פרעתי לא פועל עדותו כלל, ואם יענין להר"י, הא ילכך לשלם, וקס למויד, דהא כל עדותו לענין הסלואה לעדות טענה להר"י, א"ל על ענין הפרעתי אינו מויד כלל, א"ל לר"ך לומר קס לשצוה לענין עדותו דהיינו כגד טענה להר"י, וכ"ל צכק"ה.